

MILJØ-
DIREKTORATET

STATENS
NATUROPPSYN

Til styret for Forollhogna nasjonalpark

Årsrapportering fra SNO 2023

Berit Broen og Erik Ydse

SNOs seksjoner med ansvar for tilsyn og tiltak i verneområder

Lars Bendik Austmo (SNI)

- Tilsynsrollen (kontroll)
- Store verneområder (forvaltere og styrer)
- Merkevaren
- Motorferdsel i utmark

Raymond Sørensen (SNN)
kommuner)

- Små verneområder (Statsforvalteren og kommuner)
- Tiltak i verneområder
 - skjøtsel
 - naturrestaurering
 - fremmede arter (flora)
 - tilrettelegging
 - bevaringsmål

Kort om budsjettsituasjonen 2024

- 1420.01 Miljødirektoratets driftsbudsjett - 862,7 mill (økning fra 767,9)
 - Senter for marin forsøpling (24,6)
 - SNO-stillinger i Nord-Norge (10)
- 1420.31 Tiltak i verneområder og naturrestaurering - 145,5 mill (reduksjon fra 158,5)
- To ulike innganger i ESS - for tiltak i vo og for restaureringsprosjekter (ang prioritering - se brevet)
- 1420.21 SF kan søke om midler for å øke kapasiteten til naturrestaurering
- 1420.80 Ny post på 10 mill foreslått til naturrestaurering for kommuner, organisasjoner og private. Klar våren 2024

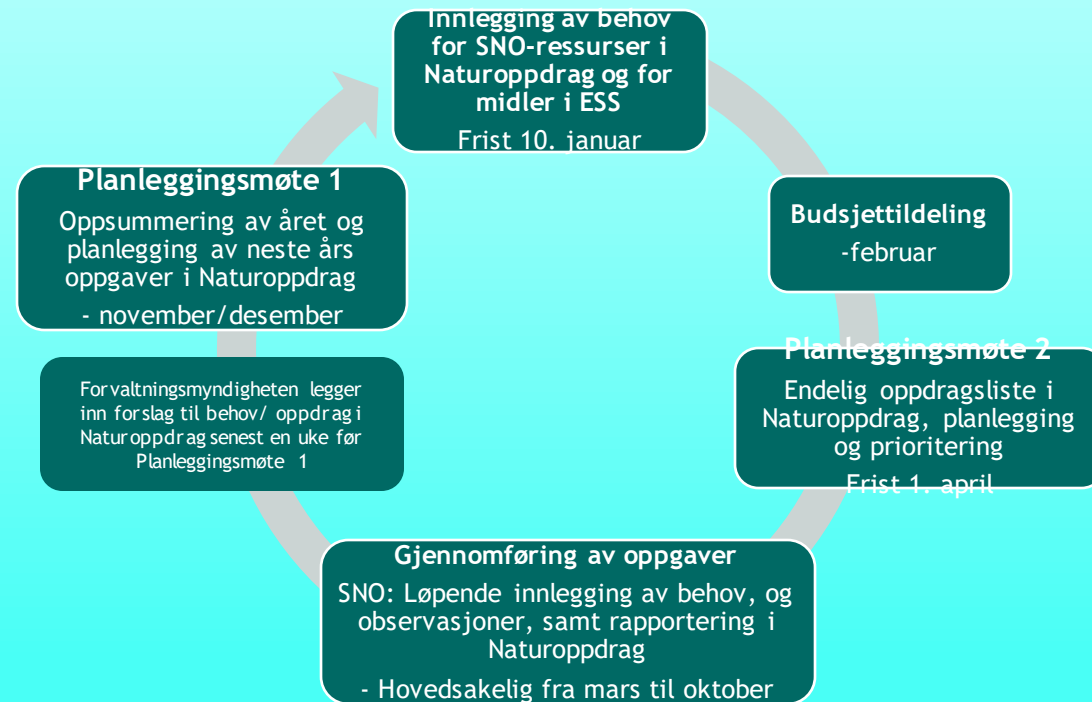

Raet
NP

Strategi for bruk av 31-midler til tiltak, 2020-2025

- Midlene prioriteres til:
 - Tiltak som direkte motvirker negative påvirkningsfaktorer knyttet til trusselbildet (skjøtsel, fremmede arter,...)
 - Løpende skjøtselstiltak
 - Vedlikehold av eksisterende tilrettelegging (ikke til drift som tømning av WC, søppeldunker ved vei ol)
 - Bruk av merkevaren Norges nasjonalparker i vo med høyt besøkstrykk
 - Bruk av merkevaren i øvrige vo
- Alle tiltak skal være i tråd med godkjent forvaltnings-/skjøtelsesplan og andre relevante styringsdok
- Midler kan brukes til kartlegging/registrering knyttet til planlegging av tiltak
- Formaliteter må være avklart før søknad om midler, i tillegg må eierforhold, tilsyn-/drift og vedlikehold være avklart
- I utgangspunktet skal ikke midler brukes til universell utforming eller kulturminner

Årshjul for bestilling og samarbeid mellom forvaltningsmyndighet og SNO

For SNO i Forollhogna 2023:

Berit Broen, SNO

Erik Ydse, SNO

Håvard Wiggen, SNO

Kristin Lund Austvik, SNO

Øivind Lønnebotn, Kvikne utmarksråd

Ingebrigt Storli, Kvikne utmarksråd

Ståle Solem, Fjellstyrene i Midtre Gauldal

Geir Morten Granmo, Fjellstyrene i Holtålen

Petter Almås, Fjellstyrene i Holtålen

Helene Grytbakk Lillevold, Fjellstyrene i Holtålen

Nina Hansen, Fjellstyrene i Holtålen

SNOs rolle i verneområdeforvaltningen

- Føre tilsyn med aktivitet og naturtilstand
- Følge opp avtalte tiltak
- Bidra på forvaltningens møter, befaringer og gi faglige innspill til planarbeid når ønskelig
- Løpende dialog med forvaltningsmyndighet etter behov
- Kjerneoppgaver knyttet til kontroll og tilsyn skal ha prioritet foran bestilling om tiltak ved kapasitetsproblemer

Kompetansemiljø for skjøtsel og tilrettelegging, inkl naturrestaurering

Ut fra kompetanse og kapasitet kan SNO bistå med:

- Planlegging
- Veiledning
- Gjennomføring
- Tilsyn med oppdrag

Befaring i Blåola slåtteområde; med besøk av forvaltere og styret for Skarsfjella-Hyllingsdalen LVO

ATV-trasè Ledalen NR og LVO;

befaringer og planlegging

Blaut og oppkjørt trasè skal heller bli restaurert med kjøreplank i stedet for ny trasè i urørt tørrere skogmark. Utvalgte myrer ødelagt av grøfting restaureres.

Gamle Vangrøftdalsveien

Merkevaren Norges nasjonalparker

- Merkevaregruppa i Mdir ønsker eksempler fra både gode og mindre heldige eksempler fra bruk av merkevaren
- Entreprenør skal fundamentere og stå for oppsett av tunge tavler, samt kunne påta seg tilsyn med materialtretthet
- Nye varsomhetsskilt utvikles
- Sjekk [Designmanual for Norges nasjonalparker](#)
- merkevare@miljodir.no

Skilting ved inngang Grøntjønnan NR og ved parkering Veibua på Plasseterveien

Ny merkevare ferdig på Svartsjøen

Tilsyn med forvaltnings- tiltak gjennomført av andre aktører

- SNO kan føre tilsyn med skjøtsels- og tilretteleggingstiltak i regi av forvaltningsmyndigheten
- Planer for skjøtsels-, restaurerings- og tilretteleggingstiltak må ha etterprøvbare vilkår for arbeidet (metode, materialvalg, omfang, opprydding, tidspunkt for gjennomføring mm)
- Bestilles og rapporteres som oppdrag i Naturoppdrag

Hognarasten og P-plass i Synnerdalen

Veiledning i klimarobust tilrettelegging og bekjempelse av fremmede plantearter

- Begge veilederne skal være digitale med bilder og demonstrasjonsvideoer
- Tilrettelegging - lansert vinteren 2022, suppleres fortløpende
 - [Stiskulen - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://miljodirektoratet.no)
- Fremmede plantearter - produksjon i 2022-24, lanseres 2024
- Bekjempelse av mink - lanseres i 2024
- Mdir har flere kampanjer på sosiale medier

Miljødirektoratet

12. jul. · 🌐

Vakre blomster pryder nå hager rundt om i landet

🚫 Over halvparten av de fremmede artene i Norge har spredd seg i naturen ved at d... Se mer

Rune Holen

17 min · 👥

Podcast om stitilrettelegging, endra klima og hvordan naturen sin rolle.

Disse lupinene blomstrer kun en kort periode.

miljodirektoratet.no

Podcast 59: Rett sti på rett plass -

Miljødirektoratet

Edelgran og vrifuru ved Grøntjønnan

Bevaringsmål

- Det legges stor vekt på effektmåling av tiltak, og direktoratet oppfordrer forvaltningsmyndigheten til å etablerer bevaringsmål i NatStat før tiltak gjennomføres. Dette gjøres i samarbeid med SNO dersom de skal stå for oppfølgingen
- Registreringene legges inn i NatReg
- Regionalt fagansvarlige i SNO kan bistå ved igangsetting/opplæring
- Høyt prioritert å få dette inn under Naturoppdrag i 2024

-snøen kom 6.oktober, så registrering på bevaringsmål utsettes til 2024

Nyspiring av krypfuru i Synnerdalen. Hogst av
denne fremmedart var ferdig høsten 2022

Skilt og skiltstenger

- Verneskilt, underskilt og skiltstenger bestilles fra miljodir.reklameservice.no
- Passord: miljodirektoratet
- Husk å legge inn behov for midler til henholdsvis stenger og skilt i hver sine linjer i ESS
- Ved nye verneområder; husk å melde inn behov for tidsressurs fra SNO som oppdrag i Naturoppdrag, i tillegg til bestilling av jordskifteverket, dersom SNO skal bidra
- Retningslinjer for bruk av verneskilt og underskilt (se lenke i brevet)

Som eksempel: Kontroll av byggetiltak og elsykkel-forbud

Kontroll i verneområder

- Løpende kontroll med dispensasjoner i verneområder
- Stikkprøver på avslag
- Tips som vurderes å være i strid med vernebestemmelsene
- Oppsyn i områder med ferdselsrestriksjoner, særlig fokus i store utfartsområder i Oslofjorden, langs Sørlandskysten og i Trondheimsfjorden
- Forebyggende ved informasjonsvirksomhet i felt, herunder skilting (verneskilt med underskilt)
- Bestillinger av konkrete kontroller fra forvaltningsmyndigheten
- Kontroll av motorferdsel sommer/vinter har spesielt høy prioritet i og ved verneområder

Ferdselstellere

- Eventuell bestilling av ferdselstellere gjøres i ESS, samt innmelding av SNO-ressurs i Naturoppdrag
- Må begrunnes! Før opp kr 1 i kostnadsfeltet
- Forvaltningsmyndigheten skal ikke kjøpe tellere selv
- Nye retningslinjer for registrering av ferdsel fra 2025

Regionalt ansvarlige:

Innlandet: Finn Bjormyr

Oslo og Viken, Telemark og Vestfold: Gry Liljefors

Agder og Rogaland: Steinar Sunde

Hordaland: Olaf Bratland

Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal: Anne Rudsengen

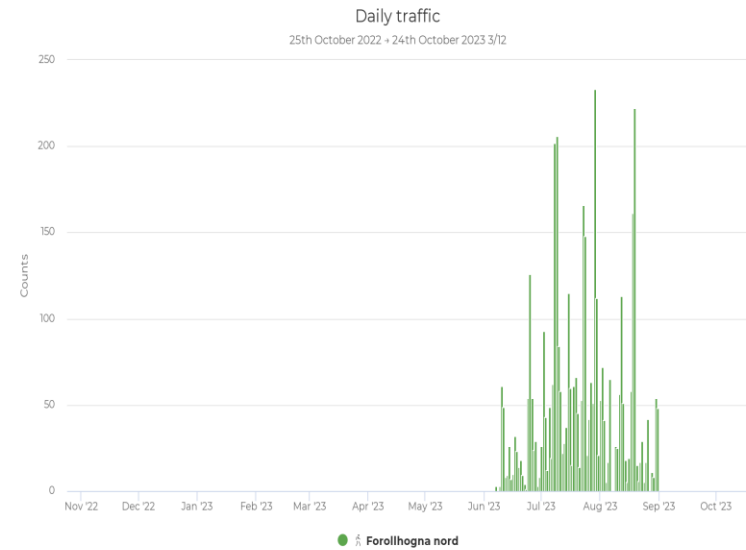
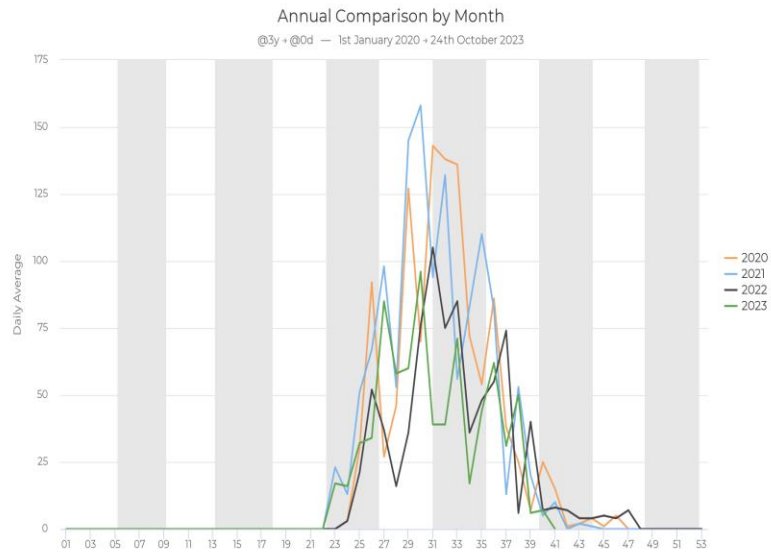
Trøndelag (inkl. Trollh., Forollh. og Fem.): SNO-S v/ Gunnar Eide og Tage Husby

Nordland: Brit Grønmyr

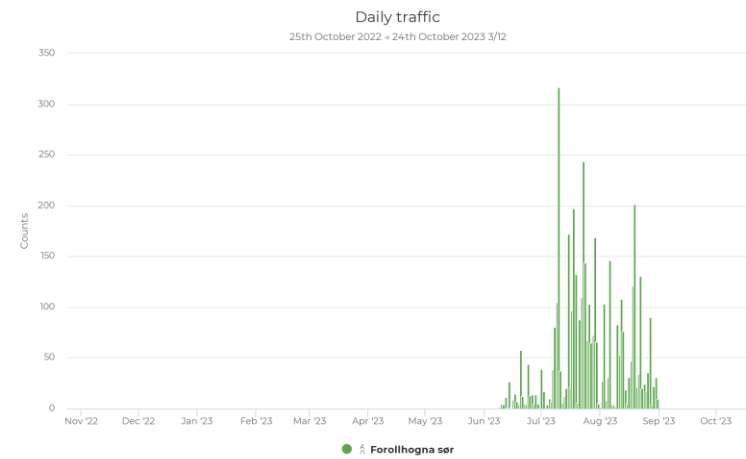
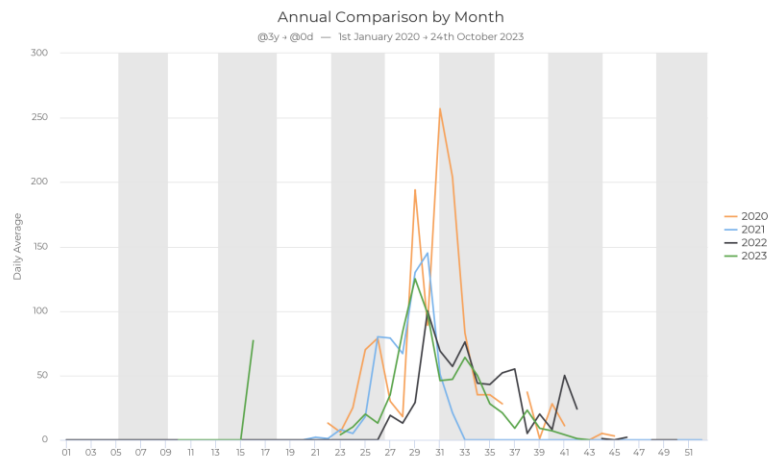
Troms: Jim-Hugo Hansen

Finnmark: Jørn Monsen

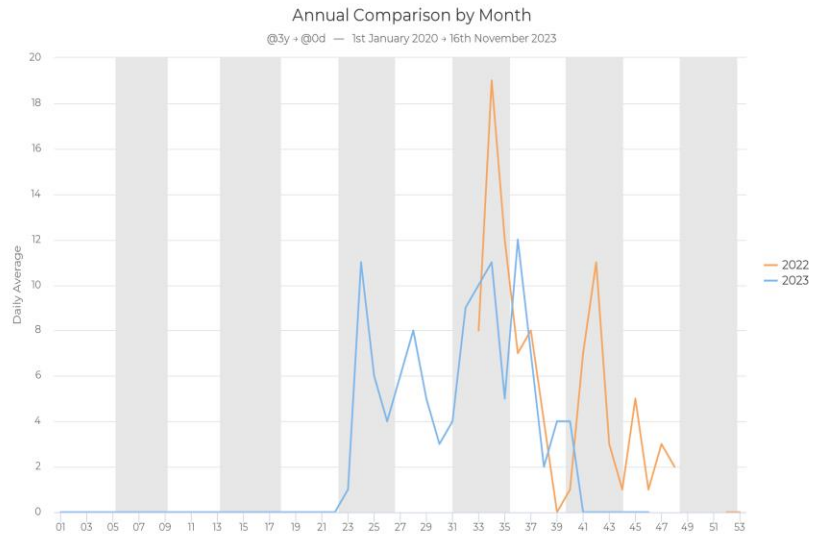
Forollhogna nord

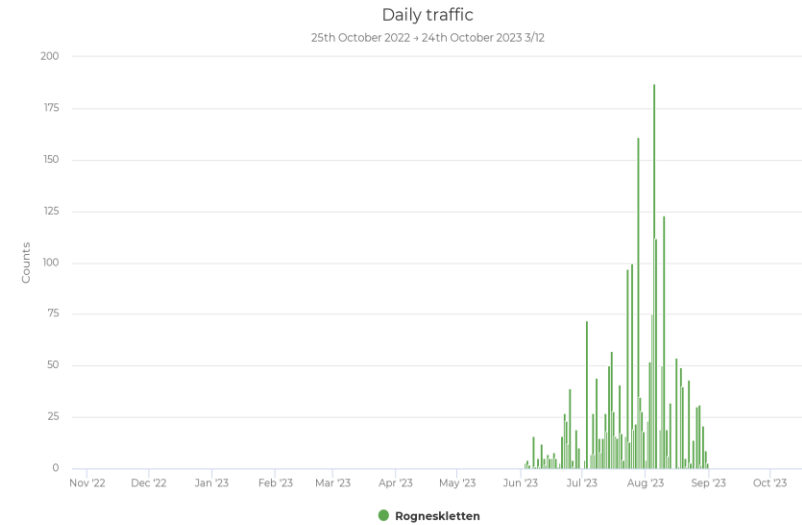
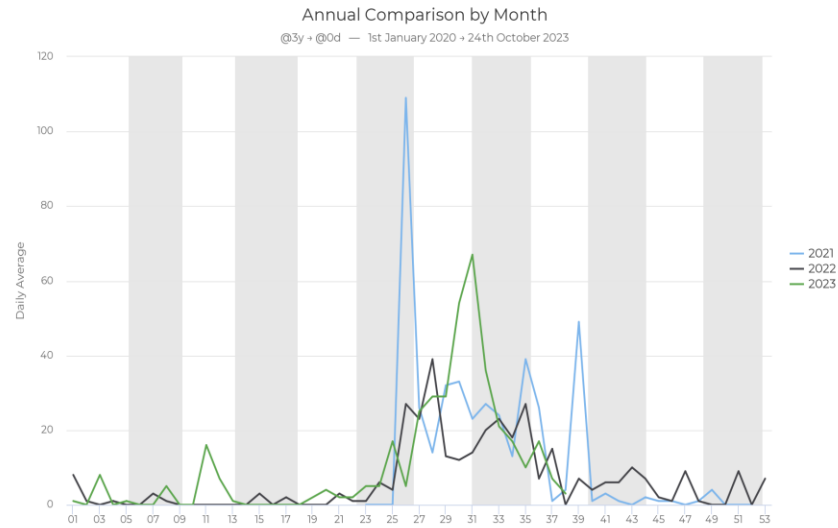
Forollhogna sør

Svartsjøen

Rogneskletten. Hele telleren er stjålet, siste tall: 3 stk 31.08.

Naturoppdrag

- Skape god arbeidsflyt mellom forvaltningsmyndighet og SNO
- Planleggingsverktøy
- Enkel oversikt over ditt verneområde
- Erstatte Verneområdeloggen (og excel, e-post mm)
- Enkel å bruke

Hvem gjør hva i Naturoppdrag

- Forvaltningsmyndigheten og SNO legger fortløpende inn behov, observasjoner og installasjoner, samt rapportere etter fullførte oppdrag de er ansvarlige for
- Forvaltningsmyndigheten genererer oppdrag ut fra dette
- Hvorvidt SNO skal føres opp som utfører, diskuteres på planleggingsmøtet
 - SNO skal føres opp som utfører der SNO selv står for utførelsen eller tjenestekjøpet
 - Oppsynsoppdrag skal ikke legges inn, ut over konkrete bestillinger
 - Et behov kan utløse flere oppdrag (befaring, planlegging, utførelse, tilsyn med utfører, sluttbefaring, ...)

Ansvar i Naturoppdrag

Forvaltningsmyndighet Oppsyn

• Opprette <i>Oppdrag</i>	• Mottar <i>Oppdrag</i>
• Legge inn egne <i>Behov</i> og knytte dem til <i>Oppdrag</i>	• Notere <i>Observasjoner</i> som har eller kan få betydning ved forvaltning av verneområdet
• Forklare tydelig hva som ønskes utført i felt	• Tilføye eller oppdatere <i>Installasjoner</i>
• Stedfeste på kartet hvor <i>Oppdrag</i> skal utføres	

Andre oppdrag

Støtteforing og overvåking på fjellrev

DNA-innsamling og yngleregistrering på jerv

Villrein:

- fokus på forstyrrelser og områdebruk
- jaktoppsyn
- sykdom/helsetilstand

Kvil, ute av syne for jegere

Trafikk på vei i kalvingstida

Kulturminner, bestilling fra Sametinget og Fylkeskommune

Kurs i samiske kulturminner

Oppmåling av gammel hustuft ved Storhiåsjøen

Steinmuring. Funksjon og alder uvisst.

Husk

10 januar er frist for:

- søknad om 31-midler (i ESS)
- innmelding av behov for SNO-ressurs via Naturoppdrag
- forvaltningsmyndigheten skal primært være økonomisk ansvarlig for tiltak, dersom ikke særlige forhold tilsier at SNO etter avtale bør være det, for eksempel for uttak av mink

